# Työvoimakoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen nykytila ja kehittämistarpeet

**Eduskunnan valtiovarainvaliokunta**

**Työ- ja elinkeinojaosto**

**6.11.2019**

**Minna Nieminen**

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

# *Työvoimakoulutuksen työnjako, resurssit ja järjestäminen*

- **Ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä selkeytettiin OKM:n ja TEM:n työnjakoa ammatillisen koulutuksen järjestämisessä.**
- **Tutkintotavoitteinen ja osa tutkintoon johtamattomasta työvoimakoulutuksesta siirrettiin OKM:n hallinnon alalle osaksi ammatillisen koulutuksen ohjaus- ja säätelyjärjestelmää.**
- **Työ- ja elinkeinoministeriön hankintajärjestelmällä rahoitetaan osa tutkintoon johtamattomasta koulutuksesta sekä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus.**
- **Lakiin ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) on kirjattu, että koulutuksen järjestäjän tulee työvoimakoulutuksen tarjonaa suunniteltaessa tehdä yhteistyötä TE-toimiston sekä ELY-keskuksen kanssa. Keskustelut järjestetään ELY-keskuksen kutsusta.**
- **Keskustelun tavoitteena on varmistaa, että työvoimakoulutus suunnataan alueen työmarkkinoiden ja TE-hallinnon asiakkaiden tarpeisiin.**
- **Vuoropuhelu mahdollistaa myös resurssien uudelleen suuntaamisen joustavasti vuoden aikana alueen akuuteissa tarpeissa.**

# *Työvoimakoulutuksen työnjako, resurssit ja järjestäminen*

- **Työvoimakoulutukseen kohdennettava resurssi vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa ja edelleen koulutuksen järjestäjille annettavassa suoritepäätöksessä. Vuonna 2019 työvoimakoulutukseen kohdennettiin 8 600 opiskelijavuotta.**
- **Yhteishankintana toteutettavan (muun kuin tutkintoon johtavan) ammatillisen koulutuksen volyymi on vaihdellut 280 000 – 350 000 otp:n välillä vuosittain ja TE-hallinnon maksuosuuksien kokonaissumma 17-20 M€ vuosittain. Vuositasolla yhteishankintoihin osallistui yli 900 työnantajaa.**
- **Työnvälitystilaston vaikuttavuustilaston mukaan (tammi-elokuu) 3 kk ammatillisen työvoimakoulutuksen päättymisen jälkeen työttömäksi palanneiden osuus oli 41 %. Vaikuttavuus paranee, kun koulutuksen päättymisestä on kuluu pidempi aika (työllisyys nousee 55-60 % tasolle).**
- **Yhteishankintana toteutettavien koulutusten vaikutus työllistymiseen on ollut hyvä: koulutuksen hyväksytyksi suorittaneista työllistyy keskimäärin 70-80 %.**

# Työvoimakoulutuksen haasteet ja kipupisteet

- **Ennakointi ja työnantajien työvoimatarpeiden tunnistaminen lyhyellä ja pitkällä tähtäimellä**
  - **Ennakointitietoa kerätään varsin paljon monen eri organisaation keräämänä sekä valtakunnallisesti että alueellisesti.**
  - **Haasteeksi on tunnistettu ennakointitiedon kerääminen yhteen sekä kokonaiskuvan hahmottaminen ennakointitiedon perusteella.**
  - **Haasteeksi on tunnistettu myös ennakointitiedon yleisyys: työvoimakapeikkojen ratkaisemiseksi tarvitaan entistä enemmän toimialakohtaista ja alueellista ennakointitietoa.**
- **Koulutusten suuntaaminen ja monipuolistaminen**
  - **Koulutusten suuntaamisessa tarvitaan lisää ja systemaattista yhteistyötä TE-hallinnon, yritysten ja oppilaitosten/korkeakoulujen välille. Koulutusta tulee myös räätälöidä entistä tarkemmin asiakaslähtöisesti erilaisten kohderyhmien tarpeisiin.**
- **Osaamis- ja palvelutarpeiden tunnistaminen, sujuvat palvelut ja yksilöllinen tuki koulutus- ja työpolulle**

# Oppisopimuskoulutus ja tulevaisuuden kehittämistarpeet

- **Oppisopimus on työelämälähtöinen koulutusmuoto, jossa opitaan työtä tekemällä: oppisopimuksen lähtökohtana on työpaikka, ja työpaikalla oppimista täydentää oppilaitoksen tarjoama koulutus.**
- **Vuonna 2017 oppisopimuskoulutukseen osallistui 52 700 opiskelijaa, joista pääosa työelämässä olevia tai työkokemusta omaavia. Vain yksi viidestä oppisopimusopiskelijasta on alle 25-vuotias.**
- **Työnantaja voi saada oppisopimuskoulutuksesta aiheutuvista kustannuksista koulutuskorvausta**
- **Jos kyseessä on työtön henkilö, TE-toimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea (30-50% palkkauskustannuksista) koko oppisopimuskoulutuksen ajalle.**
- **Tulevaisuuden kehittämistarpeita:**
  - **Oppisopimuksen käytön lisääminen myös nuorten koulutusmuotona**
  - **Oppisopimuksien tarjonnassa tulisi huomioida paremmin erityisryhmät, kuten maahanmuuttajat tai osatyökykyiset**
  - **Yhteistyötä yritysten, koulutuksen järjestäjien ja valtion välillä tulisi entisestään tiivistää**
  - **Palkkatuen uudistamisen valmistelussa osaamistarpeiden tunnistaminen, osaamisen kehittäminen ja muut palvelut kytketään tiiviimmin osaksi palkkatukea.**